

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
ABSTRACT	ช
สารบัญตาราง	ฑ
สารบัญภาพ	ฒ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 เกริ่นนำ	1
1.2 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	10
1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษา	13
1.4 ทบทวนงานศึกษาและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	13
1.4.1 ความคิดเรื่องเพศในสังคมไทยและมุมมองต่อเพศนอกกรอบ	13
1.4.2 เปิดมุมมองเรื่องของ “ความเป็นเพศ”	19
1.4.3 ทำความเข้าใจอัตลักษณ์ทางเพศกะเทย	31
1.4.4 ทบทวนแนวคิดว่าด้วยเรื่องตัวตน	35
1.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา	43
1.6 ขอบเขตและวิธีการศึกษา	46
1.6.1 กลุ่มเป้าหมาย	46
1.6.2 หน่วยในการวิเคราะห์	47
1.6.3 วิธีการเก็บข้อมูล	47
1.6.4 พื้นที่ศึกษา	47
1.6.5 กรอบเวลาในการทำวิจัย	48
1.7 เนื้อหาของวิทยานิพนธ์โดยสังเขป	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2 “ที่มาที่ไป” ของการอพยพจากชนบทอีสานมาเป็นแรงงานอุตสาหกรรม	51
2.1 พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ด้านเศรษฐกิจในภาคอีสาน	54
2.1.1 อีสานยุคก่อนมีทางรถไฟ (ยุคเศรษฐกิจแบบยังชีพก่อน พ.ศ. 2443)	54
2.1.2 อีสานหลังมีทางรถไฟ (ยุคเศรษฐกิจแบบเงินตราพ.ศ. 2443-2500)	60
2.1.3 อีสานหลังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (ในช่วงพ.ศ. 2501-ปัจจุบัน)	65
2.2 ชีวิตกะเทยในท้องถิ่นอีสาน	75
2.3 เหตุของการย้ายถิ่น: ประสบการณ์ชีวิตของกะเทยจากชนบทอีสานที่ย้ายถิ่นเข้ามาทำงานโรงงาน	80
2.3.1 “บัวลา” กับปัญหาทางเศรษฐกิจและความไม่อยากทำงานในไร่ในนา	81
2.3.2 “รณเมล์”: “งานโรงงาน” คือทางเลือกที่เป็นไปได้และดีที่สุด ณ ขณะนี้	84
2.3.3 “ปิโป้” กับความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต	86
2.3.4 “เจเจ” และ “กล้วย” กับความปรารถนาที่จะบริโภคความทันสมัย	88
2.4 เครือข่ายกับการย้ายถิ่นมาทำงานในนิคมอุตสาหกรรม	91
2.5 สรุป	95
บทที่ 3 การพัฒนาอุตสาหกรรมและข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ศึกษา	96
3.1 การพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศไทยกับการต้องการแรงงานในภาคอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น	98
3.1.1 อุตสาหกรรมท้องถิ่น (พ.ศ. 2393-2460)	99
3.1.2 อุตสาหกรรมโดยรัฐ (พ.ศ. 2470-2490)	100
3.1.3 อุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า (พ.ศ. 2500-2515)	102
3.1.4 อุตสาหกรรมเพื่อส่งออก (พ.ศ. 2515- ปัจจุบัน)	103
3.2 นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้: ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ศึกษา	105
3.2.1 โครงสร้างพื้นฐานในนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้	107
3.2.2 สิทธิผลประโยชน์ด้านการค้าและการลงทุนของบริษัทเอกชน	111
3.2.3 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและโรงงาน	112
3.2.4 “โรงงานเฟอร์ชิส” ทุนข้ามชาติจากนิวซีแลนด์ในนิคมอมตะซิตี้	113

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 สรุป	129
บทที่ 4 สังคมนิยมอุตสาหกรรม: พื้นที่และตัวตน	131
4.1 การสร้างตัวตนในพื้นที่โรงงานและการทำงาน	131
4.1.1 การสร้างตัวตนข้ามเพศผ่านการแต่งกายและการแต่งหน้าในพื้นที่โรงงาน	131
4.1.2 การสร้างตัวตนผ่านความสัมพันธ์ทางเพศในโรงงาน	135
4.1.3 ตัวตนผู้มีความสามารถในการทำงาน: เกษะ “ทำ(งาน)ของผู้ชายก็ได้ (ทำงาน)ของผู้หญิงก็ได้”	137
4.1.4 การรวมกลุ่มเพื่อน	141
4.2 ตัวตนในพื้นที่กิจกรรมของโรงงาน	142
4.2.1 งานเลี้ยงปีใหม่	143
4.2.2 กิจกรรมท่องเที่ยวประจำปี: “บัวลา” ผู้หยิบใช้และนำเสนอความตลก เพื่อเปิดพื้นที่ทางสังคม	149
4.2.3 แฟชั่นโชว์ชุดประดิษฐ์จากของเสียในไลน์ผลิต	151
4.3 ตัวตนในสถานที่ท่องเที่ยวยามราตรี	153
4.3.1 ผับ	153
4.3.2 หน้าฮ้านหมอลำ	155
4.4 “เฟซบุ๊ก”: การสร้างตัวตนผ่านพื้นที่สังคมออนไลน์ (Social Media)	158
4.5 สรุป	162
บทที่ 5 การสร้างตัวตนใหม่ผ่านพื้นที่ร่างกาย: การสร้างความสวยและ “ความเป็นหญิง”	164
5.1 สังคมใหม่: ปัจจัยที่นำไปสู่การสร้างตัวตนใหม่	167
5.2 “ทุน” ของการสร้างความสวยและ “ความเป็นหญิง”	170
5.2.1 รายได้จากโรงงานในฐานะ “ทุนทางเศรษฐกิจ”	170
5.2.2 ความรู้เรื่องความสวยความงามในฐานะ “ทุนทางวัฒนธรรม”	175
5.3 แหล่งความงาม	179

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.4 การบริโภคเพื่อสร้างความสวยและ “ความเป็นหญิง”	181
5.4.1 แต่งหญิงเป็นบางโอกาส: “บัวลา” กับการปรับเปลี่ยนตัวตนแบบชั่วคราว	184
5.4.2 “รถเมล์” และ “เปิ้ล”: แต่งหญิงแต่งหน้าแต่ไม่ “เทคยา(ฮอร์โมน)” และไม่คิดทำนมและแปลงเพศ	188
5.4.3 “อิว” “ปิโป้” และ “แจ็กเกอร์ริน” กับการเปลี่ยนแปลงร่างกาย เพียงบางส่วนโดยให้ความสำคัญกับผิว หน้าและนม (ทรวงอก)	189
5.4.4 “แอ็บหญิง”: “เจเจ” กับการให้ความสำคัญกับจิตแบบหญิง	194
5.4.5 “ฟ้า” และ “กล้วย”: อยากทำนมแต่ไม่ยอมแปลงเพศ	196
5.4.6 มีเงินเมื่อไร แปลง(เพศ)ทันที: ความเป็นหญิงที่หมายถึงการต้องมี เครื่องเพศแบบผู้หญิง	200
5.5 “ความสวย” ในมิติความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างเพศ	208
5.5.1 “ไม่เคยเลี้ยง(เหล้า)ผู้ชาย	209
5.5.2 มี “ผัวชะนี” มาชอบ	211
5.5.3 แฟนหึง	213
5.5.4 การใช้ชีวิตคู่ที่ไม่ได้เสียเปรียบผู้ชาย	215
5.6 สรุป	221
บทที่ 6 ความสัมพันธ์กับครอบครัวเครือญาติและชุมชนในหมู่บ้านชนบทอีสาน	223
6.1 ผู้ช่วยเหลือเงินเจ้าครอบครัว: อำนาจทางเศรษฐกิจกับการสร้างตัวตน ในความสัมพันธ์กับครอบครัว/เครือญาติในหมู่บ้าน	223
6.1.1 “ปิโป้” และ “กล้วย”: การสร้างบ้านใหม่กับสัญลักษณ์ ของผู้ประสบความสำเร็จ	226
6.1.2 ของขวัญชิ้นใหญ่ในช่วงเทศกาลกับตัวตนลูกที่กตัญญู	231
6.1.3 “บัวลา” กับการทำหน้าที่สมาชิกที่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว	232
6.1.4 “ถึงจะเป็นกะเทยแต่ก็ส่งเงินกลับบ้านทุกเดือน”: นัยยะของ การเป็นผู้ที่พึ่งตนเองได้ รับผิดชอบครอบครัวและเป็นที่พึ่งได้	236
6.1.5 ส่งเงินให้ใช้เพื่อตอบแทนบุญคุณแทนการบวช	237

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.2 ผู้สร้างประโยชน์กับชุมชน: “บัวลา” กับบทบาทของการเป็นประธาน ทอดผ้าป่า	240
6.3 ความฝัน ความหวังและอนาคต	242
6.3.1 อยากมีบ้าน อยากมีรถ และเก็บเงินทำธุรกิจขนาดเล็ก	243
6.3.2 ศึกษาต่อ: ความหวังที่จะได้งานที่มั่นคงและสบายกว่าเดิม	247
6.4 สรุป	249
บทที่ 7 ส่งท้าย: ชีวิตและตัวตนของกะเทยโรงงาน	251
7.1 พื้นที่และตัวตน	251
7.2 เพศภาวะกับ “ความทันสมัย”	257
7.3 สะท้อนย้อนมอง “ตัวตน” ของผู้วิจัย	260
บรรณานุกรม	262
ประวัติผู้เขียน	271

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงจำนวนสถานประกอบการและจำนวนคนงาน	113
ตารางที่ 3.2 ตารางเวลาการทำงานของคนงานในโรงงานเฟอร์นิเจอร์	123
ตารางที่ 5.1 ตารางแสดงรายรับ-รายจ่ายต่อเดือนของคนงาน	174

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 ภาพกรอบแนวคิดในการศึกษา	46
ภาพที่ 3.1 ภาพแผนที่แสดงที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา	111
ภาพที่ 4.1 ภาพการแต่งกายข้ามเพศบนเวทีการแสดงในงานเลี้ยงปีใหม่	148
ภาพที่ 4.2 ภาพเดินแฟชั่นโชว์ชุดประดิษฐ์จากของเสีย	152
ภาพที่ 5.1 ภาพโพสต์สแตตัสเฟซบุ๊กเรื่องยาเพื่อความสวยความงาม	172
ภาพที่ 5.2 ภาพการแต่งกายไปเที่ยวหมอลำของกะเทยในชนบทอีสาน	177
ภาพที่ 5.3 ภาพโพสต์สแตตัสเฟซบุ๊กถึงความปรารถนาที่จะทำงานเก็บเงินเพื่อศัลยกรรม	202

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved